

Gatvės ir pasakojimo spektaklis „Stepai, gazo!” miesto centre, ant žolės. Aleksandras Špilevojus, Laurynas Jurgelis, ledai, „Grafelis” ir motociklai. JBL garso režisierius. Dviejų aktorių improvizacijos ir mažai žinomi vieno Lietuvos valdovų Stepono Batoro gyvenimo faktai. Į tokį vakarą panevėžiečius sukvietė Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, įgyvendindama projektą „Maža žemėlapyje, didi pasaulyje“.

Pasirodymas buvo neįprastas ir ypatingas, mat žiūrovai turėjo galimybę pasitikrinti ir pasidalinti Lietuvos istorijos žiniomis, pamąstymais, padiskutuoti, išklausti asmeninių aktorių patirčių, prasilėkti motociklu nupirkti ledų parduotuvėje „Grafelis” ir jų paskanauti, netgi pabūti paties Stepono Batoro kailyje.

Pirmąkart Panevėžyje

Nors su „Stepai, gazo” abu kūrėjai po Lietuvą važinėja jau trečius metus, į Panevėžį užsuko tik dabar – iki šiol tiesiog nesusiklostė tinkamos aplinkybės.

„Vaidinti Panevėžyje – papildoma atsakomybė, tačiau ypač malonu. Mačiau gyvas žmonių reakcijas. Mačiau, kaip į pasirodymą reaguoja J. Miltonio dramos teatro kolegos, draugai, asmenines vaikystės istorijas – šeimos nariai. Šypsenas, palaikančias akis”, – sako A. Špilevojus.

„Stepai, gazo!” praskleidžia Žygimanto Augusto sesers Onos vedybų ir sutuoktinio iš Rumunijos Stepono Batoro gyvenimo istorijas. Kuriant spektaklį susigaudyti mažiau žinomuose Lietuvos istorijos vingiuose padėjo konsultantė – istorikė Luka Lesauskaitė.

„Norėjau parodyti tuometę Lietuvą užsieniečio akimis. Svetimo žvilgsniu. Kas džiugino, liūdino, stebino. Tai tampa proga apmąstyti, kaip pasikeitėme. Pasvarstyti: tai, kas yra norma mums, toli gražu ne visada normalu kitiems”, – teigia A. Špilevojus.

Nenuspėjamas

Kiekvienas „Stepai, gazo!” yra visiškai nenuspėjamas. Pavyzdžiui, aktoriai niekada nežino, kiek susirinks žiūrovų skirtingose vietovėse – kad ir Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, mažesniuose miesteliuose ir bendruomenėse. „Tačiau esmė – ne žmonių skaičius. Mat spektaklį buvome pasiruošę vaidinti nuo 1 iki 60 žiūrovų. Tuo tarpu dabar skaičiuojame, kad jų kaskart turėjome nuo 40-50 iki 400”, – džiaugiasi A. Špilevojus.

Priežasčių džiaugtis yra ir daugiau. Mat istorijomis, faktais dalijasi ne tik kūrėjai. Štai

Akmenės žiūrovai papasakojo, kad jų bažnyčią pastatė Stepono Batoro žmona Ona, čia įsikūrusi romų bendruomenė save laiko Stepono Batoro ir jo palydos iš Rumunijos palikuonimis. Ramygalos gyventojai papasakojo, kad Steponas Batoras itin prisidėjo prie prekybos plėtos šiame krašte.

„Ypač svarbu tai, kad po spektaklio neskubame skirstytis. Su bendruomenėmis šnekamės apie vietos istorijas, legendas, įdomius žmones – ūkininkus, girininkus, tautosakos rinkėjus, šviesuolius. Tokių pasakojimų išklauėme daug – nuo šviesių iki linksmų, ironiškų. Iš jų galėtume sudėlioti dar vieną siužetą – apie niekur neapdainuotus, žiniasklaidos neaprašytus Lietuvos herojus“, – sako A. Špilevojus.

Iššūkiai

Būta ir įvairių netikėtumų, iššūkių. Pavyzdžiui, teko vietoje adaptuoti spektaklį 10-mečiams vaikams, nors buvo pakviesti vaidinti jaunimui. Visgi didesnė problema yra tinkama erdvė (reikalinga labiau kamerinė, jauki) ir oro sąlygos. Per trejus metus aktoriams teko motociklais brautis miško keliukais, vaidinti naktį, kada vienintelis šviesos šaltinis buvo degantis laužas. Vaidinti didžiulėje betonuotoje aikštėje be žalumos, kur pasiklysta garsas ir tarsi sumažėja pasakotojai. Teko ir sušlapti, ir sušalti, nes neturėdamas jokio teatrinio rekvizito nepasislėpsi.

Burti bendruomenes

„Žmogus dievina istorijas. Ir kurti, ir klausyti. Keliaudami su „Stepai, gazo!“ ne tik pristatome teatrą į namus, bet ir – o tai svarbiausia – mezgame pokalbius, vienijame, buriame žmones, kuriame bendras patirtis. Tai labai smagu, ypač mažose bendruomenėse“, – tvirtina A. Špilevojus.

Šiemet su spektakliu „Stepai, gazo!“ jau suplanuoti maršrutai po Panevėžio, Šiaulių regionus, link pajūrio – Nidos. Panemunės kelias, Kelmė, Kražiai, Tytuvėnai, Gargždai. Tai tik keli taškai iš visų, kuriuos nusimatė L. Jurgelio ir A. Špilevojaus duetas. Kaskart kitoks ir kitaip, įtraukiantis vietos aplinką, objektus ir žmones – tokį reginį garantuoja kūrėjai.

„Maža žemėlapyje, didi pasaulyje“ – G. Petkevičaitės-Bitės bibliotekos renginių (literatūros, dailės, muzikos, teatro ir kt.) ciklas, kuriuo miesto gyventojai ir svečiai supažindiname su Lietuvą garsinančių Panevėžio regiono menininkų kūryba.

Be „Stepai, gazo”, šiame jau vyko susitikimas su poetu Vladu Braziūnu bei jo dukra Saule, knygnešės Felicijos Bortkevičienės 150-ųjų metinių minėjimas, aktorės Eugenijos Šulgaitės atminimo vakaras ir kt.

Suplanuotas jaunojo muziko Armino Abukauskos koncertas, skulptoriaus Algimanto Vytėno, fotomenininkės Editos Voverytės, dailininkės Ilonos Žvinakienės darbų parodos, susitikimai su Lėlių vežimo teatro direktoriumi Antanu Markuckiu, valstybinio dainų ir šokių ansamblio „Lietuva“ meno vadovu Giedriumi Svilainiu ir kt. renginiai.

Projektą „Maža žemėlapyje, didi pasaulyje“ iš dalies finansuoja Lietuvos kultūros taryba ir Panevėžio miesto savivaldybė.

Asta Sarapienė

Komunikacijos specialistė

